

“Bilgiyi yönetebilme becerilerine sahip nitelikli insan gücü”

Zehra Taşkın

Günümüzde neredeyse tüm bilimsel çalışmalar “bilgi miktarının devasa boyutlara ulaştığı günümüzde xxxx çok önemli hale gelmiştir” cümlesi ile başlıyor. Çünkü *bilgi miktarının devasa boyutlara ulaştığı günümüzde* bu bilginin işlendiği çalışmalara çok daha fazla ihtiyaç duyuluyor. Bir konunun önemi aktarılırken sürekli bilgi miktarından dem vurulmasının en temel sebebi bu. Bilgi miktarı artıyor ve yapılan tüm çalışmaların temel amacı bu bilgiyi anlayabilmek, anlamlandırabilmek ve daha önemlisi kontrol altında tutabilmek görevleri üzerine kurulu. Bizler ise bu görevleri layıkıyla yapmak üzere yetiştirilen bir grup tanıyoruz: bilgi profesyonelleri.

Değerli hocamız İrfan Çakın bilgi profesyoneli *“ister kütüphane, arşiv, dokümantasyon merkezi gibi geleneksel kuruluşlarda, isterse yeni yeni ortaya çıkan ve kayıtlı bilgi aracılığıyla başkalarına hizmet sunma konumunda olsun, her türlü kayıtlı bilginin sağlanmasına, düzenlenmesine, erişimine, yeniden biçimlendirilmesine, iletilmesine ve korunmasına yönelik çeşitli hizmetleri oluşturma, yürütme, yönlendirme ve geliştirme bilgi, beceri ve tekniklerine sahip nitelikli insan gücü”* şeklinde tanımlıyor [1]. Bugün kafamızı kaldırıp penceremizden baktığımızda “bilgiyi yönetebilme becerilerine sahip nitelikli insan gücü”ne her zamankinden çok daha fazla ihtiyacımız olduğunu açık seçik görebiliyoruz. Bu yazı ile çağımızda bilgi profesyoneli olmanın önemini vurgulamak ve bilgi profesyonellerinin önündeki bir takım engellerden bahsetmek istiyorum.

Ülkemizde kütüphanecilerin en büyük sıkıntılarından biri olan imaj problemi pek çok kez çalışmalara konu edildi [Örn: 2, 3]. Kütüphaneleri veya kütüphanecilik mesleğini yeteri kadar tanımayan toplumlarda bu gibi imaj problemleri ile karşılaşmak mümkün. Bunun temel sebebi ise toplumda yaygın bir kütüphane bilincinin/alışkanlığının olmaması. Bu durumda yapılması gereken temel görev içinde yaşadığımız topluma kütüphanecilik mesleğini doğru bir şekilde tanıtabilmek. Bu da yaptığımız işin ne denli önemli olduğunu ve halka nasıl katkılar sağlayacağını anlatmaktan geçiyor. Öte yandan tüm ekonomik faaliyetlerin bilgiye dayalı olarak gerçekleştirildiği “bilgi ekonomisi” çağında bilgi toplumu olma hedefinin özünün “bilgi” olduğunu [4] anlamak, bilgi yönetiminin topluma entelektüel katkılarının yanında ekonomik katkılar da sağlayabileceğini vurgulamak ve bilgiyi yönetme işini en iyi yapabilecek grubun bilgi profesyonelleri olduğunu gösterebilmek oldukça önemli. İyi haber, imaj temelli sorunlar çözülmeyecek boyutta değil. Çünkü son yıllarda kütüphanelerin imajı ile ilgili konularda olumlu adımlar atılıyor. Pek çok siyasi parti seçim vaatlerine kütüphanelerle ilgili maddeler ekliyor, hala yeterli sayıda olmasalar da ülke genelinde kütüphane ve kütüphane kullanıcı sayısı artıyor, kütüphaneler halk tarafından fark edilmeye başlanıyor. Bunlar kütüphanecilerin imajı ile ilgili problemlerin yakın zamanda daha da çözüleceğinin habercisi ancak bilgi profesyonellerinin sorunları yalnızca imaj temelli değil. Bunun yanında yıllardır tartıştığımız başka bir sorunumuz daha var: “teknoloji mesleğimizi yok mu edecek?” korkusu.

Yıllardır teknolojinin bir “var olanı yok etme” misyonu varmışçasına “teknolojinin gelişmesiyle birlikte kütüphanecilik mesleği yok olacak mı?” sorusunun cevabını tartışıyoruz. “Mesleğimizi ya teknoloji ya da teknoloji temelli diğer meslek çalışanları ele geçirecek ve biz kaybedeceğiz” sanrısı bizleri daha korumacı ve dışa kapalı hale getiriyor. Dünyada pek çok

alan birbirine yakınsıyor, çünkü bilgiyi temele alan tüm bilim dalları bilgilime benzemeye başlıyor [5]. Bu noktada yapılması gereken en önemli şey değişime açık olmak ve dönüşmekten korkmamak. Bilgi profesyonelleri yeteneklerinin farkına vardığında, değiştirmekten, değiştirmekten ve korumalı alanından çıkmaktan korkmadığında, yeni şeyler öğrenmeye daha hevesli olduğunda hiçbir teknoloji kütüphanecilik mesleğini yok edemez. Burada teknolojinin dönüştürme yeteneklerini unutmamak gerek. Cep telefonlarının ilk çıktığı zamanlardan bugüne gelene kadar geçirdikleri değişimi izleyerek teknolojinin ne denli büyük dönüşümlere fırsat verdiğini görmek mümkün. Aynı dönüşümün temel işlevleri bilgi kaynaklarını muhafaza etme, eğitim, araştırma ve boş zamanları değerlendirme olarak tanımlanan kütüphanelere [6] yansımayaacağını düşünmek hayalperestlik olabilir. Kütüphanelerin teknolojiyi arkasına alarak toplum merkezleri haline “dönüşmesi” teknolojinin mesleğimizin geleceği açısından korkutucu değil, aksine iyileştirici bir rolü olduğunu görmemizi sağlayacaktır.

Bir diğer önemli konu ise bilgi profesyonellerinin eğitimi. YÖK Atlas’a göre Türkiye’de Bilgi ve Belge Yönetimi eğitimi veren 15 eğitim programı bulunuyor [7]. Bu noktada bilgiyi yönetebilme becerilerine sahip nitelikli insan gücü yetiştirmeye odaklanarak yapılandırılmış eğitim modellerinin ülke genelinde var olan tüm programlarda uygulamaya geçirilmesi oldukça önemli. Bunun yanında diplomaların ömürlerinin kısaldığı çağımızda bilgi profesyonellerinin yaşam boyu öğrenmenin gerekliliğini anlaması ve sürekli gelişmeye açık olması mesleğimizin geleceği açısından önem arz ediyor. Burada da sevindirici gelişmeler yok değil. Çeşitli meslek örgütleri ve bölümlerimizin yürüttüğü eğitim ve seminer çalışmaları ile meslektaşlarımızın sürekli eğitim fırsatlarından yararlanmaları olanaklı hale geliyor.

Sonuç olarak bilginin hiçbir dönemde olmadığı kadar önemli hale geldiği günümüzde bilgi profesyonelleri toplum için ne denli önemli bir meslek icra ettiklerini anladıklarında ve topluma anlatabildiklerinde, teknolojiyi karşlarına değil arkalarına aldıklarında ve mesleklerindeki gelişmeleri takip etmek için çabaladıklarında geleceğin meslekleri sıralamalarında hep en üst basamaklarda anılacaklardır.

Kaynakça

- [1] Çakın, İ. (2000). Bilgi profesyonellerinin eğitiminde yeniden yapılanma: Hacettepe Üniversitesi örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(1), 3-17.
- [2] Çakın, İ., Ersoy, O., Çelik, H. ve Duman, H. (1993). Türk kütüphaneciliğinin sorunları ve çözüm önerileri. *Türk Kütüphaneciliği*, 7(3), 220-226.
- [3] Güneş, G. (2007). “Tek problemim imaj mı?": Türkiye gerçeğinde imaj meselesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 230-236.
- [4] Gürdal, O. (2004). Bilgi ekonomisi ve/veya yeni ekonominin reddettikleri. *Bilgi Dünyası*, 5(1), 48-73.
- [5] Tonta, Y. (2012). Kütüphanecilik ve bilgilime eğitimi gelişmeler ve program değişiklikleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(2), 227-261.
- [6] Çakın, İ. (1986). Kütüphanenin toplumsal konumu ve işlevleri. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 35(1), 8-16.
- [7] YÖK Atlas. (2018). Erişim adresi: <https://yokatlas.yok.gov.tr/tercih-sihirbazi-t4-tablo.php?p=ea>